

Lotta Hamari sd ym.

Kirjallinen kysymys suruvapaasta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa kuolee vuosittain noin 400—500 alle 18-vuotiasta lasta, joista kuolleena syntyneitä on alle 200. Lapsensa menettäminen on suurimpia suruja, jonka voi elämässään kokea.

Tällä hetkellä vanhemmat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa, sillä suurin osa lapsen menettäneistä vanhemmista eivät ole oikeutettuja mihinkään sellaiseen yhteiskunnan tarjoamaan tukeen, joka mahdollistaisi työstä poissaolon.

Lapsen kuolema on vanhemmille traumaattinen kokemus, joka vaikuttaa hyvinvointiin pitkäksi toiseksi. Tuen tarve jatkuu monesti vuosia menetyksen jälkeen. Käpy Lapsikuolemaperheet ry:n tekemän kyselyn (n=334) mukaan kolmannes vastaajista palasi töihin vasta 3—5 kuukauden kulluttua lapsensa kuolemasta. Neljännes palasi töihin vielä tätäkin myöhemmin. Liian varhainen työhön paluu voi lisätä terveydellisiä haasteita ja pitkittää voimavarojen palautumista. Erityisesti yrittäjät ja epätyypillisissä työsuhteissa olevat ihmiset ovat tällä hetkellä hyvin haavoittuvaisessa asemassa näissä tilanteissa.

Akuutille surulle ei ole omaa diagnoosiaan. Lapsensa menettänyt voi saada sairauslomaa esimerkiksi vaihtelevien mielenterveysdiagnoosien turvin. Mielenterveysdiagnosi voi kuitenkin haitata esimerkiksi vakuutusten saantia, tiettyjen ammattien työnhakua tai adoptioprosessia. Kaikille ei sairauslomaa edes kirjoiteta, eikä pitkä sairausloma ole välttämättä taloudellisesti mahdollista esimerkiksi pienyrittäjille. Sairausloman pituus riippuu sen myöntävästä lääkäristä ja usein sairauslomaa joutuu hakemaan uudestaan ja uudestaan. Tämä on raskasta sureville vanhemmille, mutta myös työnantajalle hankalaa. Se kuormittaa myös sote-palveluita käynteinä, lausuntoina, ajanvarauksina ja kirjauksina.

Tanskassa on käytössä suruvapaa, joka mahdollistaa vanhemmalle enimmillään 26 viikon ansiosidonnaisen vapaan alaikäisen lapsen kuoleman tai kuolleena syntyneen lapsen syntymän jälkeen. Suruvapaaseen ovat oikeutettuja molemmat vanhemmat. Mallissa on huomioitu myös yrittäjät, epätyypillisissä työsuhteissa olevat, opiskelijat ja työttömät. Suruvapaata voi käyttää joustavasti, jos töihin paluu aiemmin, pätäkissä tai osa-aikaisesti onkin mahdollista.

Alustava arvio on, että suruvapaan kustannukset eivät olisi suuret, koska kohderyhmä on vuosittain pieni. Todennäköisesti suruvapaa vähentäisi sekä sote-palveluille että työnantajille koituvia kustannuksia ja kuormitusta, kun tarve toistuvaan sairausloman hakemiseen poistuisi. Alkuvaiheen tuki edistäisi surevien hyvinvointia ja toimintakykyä pitkällä aikajänteellä kustannuksia hil-

Kirjallinen kysymys KK 322/2025 vp

liten. Suruvapaan ohella myös palvelupolkujen kehittäminen ja tuen jatkuvuuden varmistaminen kaikille perheenjäsenille on tärkeää.

Olisi perusteltua tehdä selvitys suruvapaasta ja sen kustannuksista Suomessa.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta Suomeen saataisiin lapsensa menettäneille vanhemmille yhdenvertainen mahdollisuus suruvapaaseen?

Helsingissä 3.10.2025

Lotta Hamari sd
Helena Marttila sd
Anette Karlsson sd
Johan Kvarnström sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Timo Harakka sd
Niina Malm sd
Anna-Kristiina Mikkonen sd
Miapetra Kumpula-Natri sd
Timo Suhonen sd
Hanna Laine-Nousimaa sd
Maaret Castrén kok
Sari Sarkomaa kok
Vesa Kallio kesk
Ritva Elomaa ps